

LAS (948) *sb m*

las (945), (rus.) **les** (3); *les MetrKor* (2) [w *n-loc*]; *las : les KlónWor* (11:1; 68 [w przysłowiu]).

a jasne (w tym 20 r. błędne znakowanie), e z tekstów nie oznaczających é.

las- (725), *lass-* (26); *lass- MiechGlab* (10); *las-* : *lass- WróbŻółt* (3:1), *BielKron* (106:1), *StryjKron* (7:14). [Wyłączono ze statystyki zabytki nie rozróżniające w piśmie s, š, ś.]

sg N las (90). ◇ *G lasa* (121), *lasu* (53); -a *BierEz* (7), *ForCnR*, *MiechGlab*, *WróbŻółt* (3), *RejJóz* (2), *RejWiz* (10), *UstPraw* (3), *RejFig* (11), *BibRadz* (3), *OrzRozm*, *LeovPrzep*, *GórnDworz* (3), *RejZwierc* (12), *BudBib*, *MycPrz*, *CzechRozm*, *Calag*, *SkarŻyw* (2), *MWilKHist*, *ZapKościer*, *BielSjem*, *GostGosp* (2), *PowodPr*, *CzahTr*, *KlónFlis* (2), *KlónWor* (5); -u *RejRozpr*, *LibMal* (2), *BielSat*, *BielSpr* (2), *Strum*, *StryjKron* (2), *KochFr*, *WisznTr*, *KochPam*, *KochPieś* (2), *BielSen*, *BielRozm*, *Calep* (2), *GosiGospPon*, *SkarKaz*; -a : -u *ZapWar* (4:4), *RejKup* (1:1), *Leop* (1:1), *RejZwierz* (2:1), *BielKron* (17:6), *Mącz* (2:2), *HistRzym* (10:3), *RejPos* (2:1), *ModrzBaz* (1:1), *GórnRozm* (1:2), *SarnStat* (2:11). ◇ *D lasu* (6), *lasowi* (1) *BibRadz*. ◇ *A las* (88). ◇ *N a. A las* (2). ◇ *I lasem* (16). ◇ *L lesie* (253) [w tym: po lesie (34)], *lasie* (1); *lesie : lasie SarnStat* (12:1; 1074). ◇ *D a. L (cum praep: po) lasu* (2). ◇ *V lesie* (1). ◇ *pl N lasy* (56). ◇ *G lasów* (52): -ów (17), -ow (1) *OpecŻyw*, -(o)w (34). ◇ *G sg a. pl [forma zniekształcona dla rymu] lasy* (1) *BielSat* H2v. ◇ *D las(o)m* (1). ◇ *A lasy* (78). ◇ *I lasy* (29), *lasmi* (1) *SarnStat*. ◇ *L lesiéch* (87), *lasäch* (4), *las(o)ch* (1); -(e)ch : -äch *SkarŻyw* (3:1), *StryjKron* (6:3); -(e)ch : -(o)ch *FalZioł* (10:1); ~ -éch (10), -ech (1), -(e)ch (76); -éch : -ech *SarnStat* (4:1); ~ -äch (3), -ach (1); -äch *SkarŻyw*; -äch : -ach *StryjKron* (2:1). ◇ *V lasy* (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Teren gęsto zarosły drzewami lub drzewa na nim rosnące (często jest to obszar dziki, trudny i niebezpieczny do przebycia, miejsce, gdzie łatwo zablądzić lub spotkać zasadzkę); silva Murm, Mymer¹, Miech, PolAnt, Mącz, Modrz, Calag, Calep, JanStat, Cn; nemus Murm, BartBydż, Mącz; saltus Murm, BartBydż (915) : ZapWar 1512 nr 2101, 1525 nr 2319, 1529 nr 2477; Człowiek [...] Niofl drew brzemię z łáfá ná łobie BierEz I3v; Lew niegdy po łáfu łkacząc/ Wpadł w ciężkie śidło nie bącząc BierEz Pv, H3, H4v, I4, Kv [2 r.], Q3 (21); OpecŻyw 160v, 193v; Murm 20 [2 r.]; Mymer¹ 6v; BartBydż 135b; TO ziele ieft małé/ rołcie przy łáloch FalZioł I 78d, I 64a, c, 96a, 112b, d [2 r.] (11); MiechGlab 61, [90]; LibLeg 7/69, 69v, 9/50v; WróbŻółt cc2, 82/15; RejRozpr D2v, Hv; LudWiés B; RejJóz A7v; łtych yedną [suknią] przegrał do myczky chłopa wecztherzech groffý a druga wlyeffýe zołtawyl bo nołffenya nyebila godna LibMal 1546/121; RejKup h4, V6, v8; HistAl H5v [2 r.] I2, I2v [2 r.], [I3] [2 r.], K6 (12); BielKom D2v; LubPs X5v marg, dd2v; GroicPorz ii3v; Pátrzay y Soyká w klatce ołzemłána bywa/ Głádfza owo co w lefie wolności vżywa. RejWiz 54v, 12v, 23, 34v [2 r.], 44, 46v (18); Leop 4.Esdr 15/42, 16/6, Ps 131/6, Is 9/18, Ier 10/3, Zach 11/2; UstPraw E4 [2 r.], F [6 r.], F2; RejFig Aa3, Bb2, Bb5, Cc3, Cc6 [2 r.], Dd2, Dd5; RejZwierz 7, 27v, 76v, 101 [2 r.], 120; BibRadz 2.Esdr 2/8, Ier 21/14, Ez 34/25, 4.Esdr 12/31; Loktek záłostíwy będąc s łtráčenja oyczynny/ chodził płáčząc iáko desperat po lefiéch myłłąc co czynić BielKron 368v; áby łie [król Władzislaw] nie zálegał w chorobie/ iechał do łáfá áby łłowiká łtyłzał/ y łłuchał go do poł nocy BielKron 387, 23 [2 r.], 26v, 60v [2 r.], 66v, 112v (67); SATyrze/ pomni łtápíc do mnie łwego czału/ Kiedy będzieł miał wędrować ku łáfu. KochSat C3, A4, B3v [3 r.]; Buxus, [...] Drzewo/ ták rzekące*

y lecie y źimie zielone [...], Buxetum, Lás tákowego drzewá. *Mqcz* 28b; Novello, Drę/ Orzę nowiny Rolą odłogiem leżącą wzoriwam/ albo z láfu rolą czinię. *Mqcz* 251d; *Sylva*, Lás/ á zwłáfczáz z którego drzewo do palenia y budowánia wywożá. *Mqcz* 436b, 30a, 32c, 59d [3 r.], 66c, 108a (30); *Prot* B3v; *LeovPrzep* A3, D2, D2v; *GórnDworz* Ffv, Ll6v; *HistRzym* 58v, 66v, 67 [3 r.], 67v, 68 (12); *RejPos* 81v, 168; Ielzcze dá Bog iż przyidá ty czáfy/ Iź da mátká fwoy pożytek z láfy [cf Ielzczeby dzieci takich doczekáli czáfów/ Iźby dobre pożytki bráli z źemie z láfów. *BielSat* H2] *BielSat* H2v, C4v [2 r.], Hv, H2, M4 [2 r.]; *RejZwierc* 35, 53v, 61v, 90, 100v (12); *BielSpr* 27, 37v, 49v [4 r.], 66v, 67v; *BudBib* 2.Esdr 2/8, *Ios* 17/15, *Mich* 7/14, *Zach* 11/2; *Strum* C4v, D, Ev, E2, E4 (9); *MycPrz* II B[3]; *CzechRozm* 235v; *ModrzBaz* 78v, 103v, 104 [4 r.], 129v marg; *KochDryas* A2 [2 r.], A2v, A3 [2 r.]; *Calag* 449a; *KochPs* 40, 110, 155; *SkarŻyw* 250, 262, 324, 570; *MWilkHist* F; á mieszkáli [Jazwingowie] w lálách Litewfkich Polakom przyległych/ którą kráinę dźiś Polefie/ álbo Podlálze/ od przyległóści láfów zowá/ álbo też Podlálze/ iákoby pod Láchámi Polakom kráinę przyległą Ruřacy przewáli. *StryjKron* 205, 115 [2 r.], 205, 245, 309, 400 [2 r.] (17); *KochFr* 52, 69, 99; *KlonŻal* B [2 r.], B2v, D2v, E3, E4; *ReszPrz* 69; *WerGośc* 220; *ZapKościer* 1585/61v, 1588/77 [2 r.], 79; *BielSen* 12, 19; *BielSjem* 7, 29, 34; *KochPam* 81; Teraz nawefelźe czáfy/ Zielenią fye pięknie láfy. *KochPieś* 34; Pátrzay teraz ná láfy/ Iáko prze źimné czáfy Wfzyřtkę fwą kraę drzewá vtraćily *KochPieś* 41, 3, 15, 31, 33, 37; A gořpodarz wźiáwřzy řiadkę/ Idźie mrokiem ná vřadkę: Albo řidlá řtáwia w leřie/ Iednák záwřdy co przynieřie. *KochSob* 70, 64; *PudřFr* 7, 8, 19, 32, 50; *BielRozm* 23 [2 r.]; *GórnRozm* F2 [7 r.], G2v [2 r.], H [2 r.], L; *KochProp* 13, 14; *ActReg* 56; *Calep* 517b, [695]a [2 r.], 941a, 1039b, 1040a [3 r.]; *GostGosp* 56, 80 [2 r.], 82, 106, 112, 154 [2 r.]; *GostGospPon* 170; O miły mój/ gđźieř teraz/ czy błáđiźř po leřie? *GórnTroas* 42, 40; *GrabowSet* G3, R3v; *OrzJan* 53; ZEphiry w ten czás młode láfy rozdymály *KořakCath* Cv; Ale iż różné řá láfy międy którými niekóre znáyduiá řie byđź wielkiey ceny: iáko ielř Cis/ y inné drzewá *SarnStat* 669, 377, 464, 471, 499, 644 (34); *WitořLut* A3v, A4 [2 r.], A4v, A5v; *KmitaSpit* B2v, C2v; *SkarKaz* 80a, 420b; *CiekPotr* 13; *CzahTr* D3v, D4v, Ev; *GosřCast* 27; Ták też ná trářtách napřzod řzyřrze nowy/ Po Wiřle z lálá wieř towar dębowy *KlonFlis* E2; Tám Bobrowniki pozorne tym czáfem Wnet řię wynurżá zá źielonym lálém. *KlonFlis* Gv, C2v, Fv, Gv; *KlonWor* 4, 46, 47, 60, 78.

W połączaniu z nazwą lub przymiotnikiem od nazwy miejscowej; czasem oznacza pasmo gór [w tym: z nazwą (14), z przymiotnikiem (4); las, który zową (4), las rzeczony (2), las zwano (1); las + określenie (13), określenie + las (5)] (18): *ZapWar* 1527 nr 2376 [2 r.]; wřzakofź Tatarzy bacząc porażkę řwoię odiechali do Ruřfi do lálá który zowá Trzemech [per sylvam Stremech] *MiechGlab* 7, **6; Atak Dawid wřřzedřzy z thámřąd przeprowadźil řie do lálá Háreth [sylvam Chareth]. *BibRadz* 1.Reg 22/5; Polacy wielcy řzli s Krořem chorym przez lás Bukowinę *BielKron* 399; w leřie który zowá Okolnicki lás. S tego Ieźiorá dwie rzece wielkie wychodżá/ Don á Schat *BielKron* 430v, 20v, 21v, 229 [2 r.], 277, 283, 287v, 431v; Názáiúřř Krzyżacy wraciáć řię przyřli do lálá Winřze rzeczonego *StryjKron* 300; (marg) O Bábfku Lářie. [...] (–) Item/ Lás Bábfko [sylva Babsko *JanStat* 851] [...] zálřáwiony Zakonowi [...] / bęđźie mógł byđź wykupion *SarnStat* 1074.

W połączaniu z nazwą kraju lub przymiotnikiem od niej utworzonym [z przymiotnikiem (3), z nazwą (1); zawsze las + określenie] (4): Iako Alexander przeředł do ofřatecznych láfów Indiřskich [silvas

Indiae]/ gdzie tham nálażł wiele Słoniow ktore rośprofżył. *HistAl* I2, I2; *Leop* 2.Reg 24/6; A tu cudny ptak ieden Orłowi podobny Ma gniazdo/ wżyftek pierzem mienionym ozdoby. Iákie Phenix ná leśiech Aráblkich widány Ná łobie ma/ to złote to śrebrne odmiány. *WitosłLut* A3v.

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy drzewa lub jego owoców [*las* + przymiotnik (8), przymiotnik + *las* (4)] (12): *ZapWar* 1505 nr 2006, 2007 [2 r.]; *Castanetum*, Káftanowy lás. *Mącz* 40a; *Glandaria sylva*, Zołędny lás. *Mącz* 146b, 312d; Srogi iákiś przewoźnik wozi bládé ćienie/ Y w láfy niewefołe Cypryłowé żenie. *KochTr* 13; *StryjKron* 260 marg; *BielSen* 16; *GostGospPon* 170; *Palmetum* – *Lyas* palmowi. *Calep* [748]b, 169b.

W połączeniach z wyrazami przenośnie użytymi odnoszącymi się do ludzi (21): *RejPs* 142; *RejAp* AA2; *BudBib* Is 44/23; *KochPs* 145; á nie mów/ co lipie Do wirfżów? fkcaczą láfy/ gdy Orphaeus fkrzypie. *KochFr* 93; Proftwofoe Krenides wárkocze łamopás Po rámionách puściwży płáczą/ płácze y lás. *KlonŻal* B, A4 [3 r.], Bv [3 r.], C; *KochPam* 88; Niech mię wilcy nie fłucháią/ Láfy zá mną nie biegáią. *KochPieś* 33, 24, 49; Y páłtérze chodząc zá niém/ Budzą láfy fwoim gránie. *KochSob* 62; *ArtKanc* E19v; *GrabowSet* X; Do niego fię kámienie y láfy zbiegáią *WitosłLut* A4v.

W połączeniach szeregowych (61): a tak częfto na notz w pułfczy/ w boru/ w lefie/ w polu odpocżiwali. *OpecŻyw* 28, 28, 30v; *FalZioł* V 65; *LibLeg* 10/95v; *RejPs* 142; *LibMal* 1544/84v, 89; *SeklKat* M4; *ZapWar* 1548 nr 2668, 1551 nr 2684, 1553 nr 2685; Gory/ polá/ y láfy/ pięknie fie zyelenią. *RejWiz* 45; *Leop* 4.Esdr 15/62; *UstPraw* E4; *BibRadz* 4.Esdr 15/41; *BielKron* 203, 263, 271v, 284, 288 [2 r.] (10); *Mącz* 365d; *RejAp* AA2; *RejZwierc* 104v, 156; *BielSpr* 7, 66v, 67v; *BudBib* Is 44/23; *ModrzBaz* 112; *SkarŻyw* 249, 402, 528; *ZapKości* 1580/13, 1582/33, 1585/57; ták iż [*Tatarowie*] rožno y tám y lám po lálfach/ po błotach y ftárzynach fię rofpierzchnęli *StryjKron* 270; *KlonŻal* A3v, Bv; *ArtKanc* E19v; *GórnRozm* A3; *GostGospPon* 170; *KochCz* B2v; *KochFrag* 22; [*Zamek* z] bory/ lálmi/ y pożytki y wodámi [*Borris, sylvis et utilitatibus aquis quoque JanStat* 847]/ y ich fźciem zupełnym *SarnStat* 1071; O wyrábánié gáiu álbo láfu, álbo zapuftu [*syloae aut mericae JanStat* 533]. *SarnStat* 1243, 189 [2 r.], 209, 667 [2 r.], 670, 677; *SkarKaz* 515b, 633a; Zaydzie [*złodziej*] zá gory/ láfy zá wody/ zá bory/ Chroftámi/ mánowiámi czyni łobie tory. *KlonWor* 20.

W przeciwstawieniach: »miasto, pole ... las« (2): A kto wie gdzie cie fżukác/ ná polu czy w lefie. *HistHel* B4; y wolą miefżkác iákoby ná wefołym mieyfcu w mieście/ á niżeli w leśie/ *in foliofa fylua* Sátyrmi bydż y błędzić [!] *SarnStat* 1306.

W porównaniach (36): *WróbŻołt* 73/5; Zmáłego náfienia y ná płoney ziemi porzuczonego wielką żyżność vczyni że vrofcie iák Lás obfitofoe iego *RejPs* 105v, 108v; *RejKup* bb4v; *BielKom* B3v; *LubPs* S6; *KrowObr* 194; *RejZwierc* 39v; Tedy widzác fpuftofozone mieyfce święte/ y ołtarz zgwałcony/ brany też popalone/ á iż zarofło chroftthem iáko w lefie *BibRadz* 1.Mach 4/38, I 408d marg; *BielKron* 459v; *Mącz* 436c; *RejPos* 166v; Miedzy pochlebce gdy wpádnie chłop głupi/ Iáko ná lefie thák go káždy łupi. *RejZwierc* 216v; Albo fie gdzie kryć muśi iáko w lefie záiąc. *RejZwierc* 252, 138, 223v, 231; *MycPrz* I C3v; A proporce roznych farb/ iák láfy fie chwiały. *StryjWjaz* B2v, B2; *ModrzBaz* 31; *KochPs* 151; Vderzyli w nich z boku z tákim wielkim pędem/ Aż Pogan wielkość pádłá iák lás pociął rżędem. *StryjKron* 702, 602; *KochPieś* 22; Do fyc było wżégo wczorá/ A dżiś gdym weyżrzał do worá/ Ali puftki iáko w leśie *PudłFr* 22, 41; *GrabowSet* Iv; tákże w księgách które nie fá dżiałem

pewnym obrámováné, iéft iákoby w leśie wielkim przebywáć którégó áni początku áni końcá nie widáć. *SarnStat* *7v, 1306 [3 r.]; *SkarKaz* 420a; *KlonWor* **v, 29.

W charakterystycznych połączeniach: bliski las, błotny, bogin, brzmiaący, chłodny, cudny, cudzy (2), cyprysowy, z drzew owocnych, dźwięczny, garbaty, goły, jesionowy (3), jodłowy, kastanowy (2), krolewski (2), lipowy, litewski, łszczący się, mytny, niezmierny, obronny, odziany (2), okrutny, palmowy, pana, piękny (2), pochmurny, przegolony, przerosły, rozkoszny, rożny (2), rzadki, spustoszon, szumny, śliczny, tawółkowy, topolny, (nie)wesóły (2), wielki (15), wodny, wyrąbiony, wysoki (2), wzruszony, zamotany, zarosły, zielony (zieleniejący się) (2), zupełny, zwierzny (żwirny) (2); mało lasow (2), pełny (6); bliskość lasu(-a), część (2), dogłdacz, kęs (2), kraj, miara, pan (3), (wy)rąbanie (5), spalenie (zapalenie) (3), straż (2), stroż; dziki z lasa, kij, lew (2), wieprz, wilk, zając (4); brzmienie w lesie, drzewo (4), echo, gościniec, granica, jelonek, miejsce (2), robienie, straszno, szum, trawa, wieprz, wilk (4), wychowanie, zając (3), zwierzę (2); lasem obegnany, obrosły (2), okrążon, skradać się (2); las kładzie się, pada, stoi, szumi, zieleni się (2); las (wy)kopać (5), mieć (10), palić (zapalać, palący) (6), pociąć, przeredzić (2), przyodziać, pustoszyć, (wy)ręb(ow)ać (zarąbić) (6), rumować, (po)walić (2), wysiec; lasa strzec; (po)bieżeć do lasa(-u) (5), chodzić, gnać (zaganiać) [kogo, co] (3), iść (przyść, wyść) (9), (od)jechać (6), nosić (zanieść) (3), pędzić [kogo, co] (2), przeprowadzić się, puścić, skryć (się) (4), wlec, wrocić (wracać się) (2); z lasa(-u) (przy-, wy)bieżeć (4), iść (pość, wyniść, wyść) (6), nieść (2), pożytek brać, przyjechać (wyjechać, wyjeżdżać) (3), przylatać, przyskoczyć, ruszać się, ukazać się (3), (z)wieźć ((wy)wozić, przywiezion) (6), wracać, wychodzić (wychodzący) (4), wypaść, wyrazić się, wyrębować, wywieść (wywodzić) (2), wyrwać się (2), wywabić; chodzić między lasy, położyć się, taić się; ciągnąć przez las (2), gnać, iść (4), (po)jechać (przejazd) (6); biegać [po co] w las, iść (weść, pość, zaś daleko) (10), obracać się, pokryć się, puścić, wjechać (zajechać) (2), włudzić, w(y)pędzić (zapędzić) (3), zawieść (2); pod lasem leżeć, rosnąć; leżeć za lasem; na lesie łupić, odrzeć, polec, porazić, zabić, zarębować [co], zasadzić [kogo]; gon po lasu, skakać; biegać (biegający) po lesie (3), (na)błądzić (się) (2), brykać, chodzić (5), gonić (2), iść, kryć się (kryjący się) (2), mieszkać (mieszkający) (3), rozbiec się, rozlegać się, rozpierzchnąć się (4), skakać, tułać się, włoczyć się; mieszkać przy lesie, rosnąć (4); w lesie by(wa)ć (8), chodzić (3), (u)chować się (chowany) (3), chwycić, gonić (2), kryć się (4), (u)łović (2), łupić, mieszkać [mieszkający, przemieszkawać] (16), obrąbać (obrąbić) [kogo] (2), odpoczywać (odpocząć) (3), (z)ostawić [kogo] (2), poczynać się (3), potkać [kogo] (2), (pod)rąbać (rąbić, rąbiąc) (drwa, drzewo) (9), robić, rosnąć (8), siedzieć (2), ułapić (połapać) (3), urodzon, walić [co], wolności używać, z(a)błądzić (oblądzić się) (5), zapalić ogień, zimować, żywot wieść.

Przysłowia: iż przy zły pies fám na fię wilka z lafa wyłzćeká *ForCnR* D; *RejRozpr* E4; *RejFóz* H3v; *Owam ia wywołał wilká z lálá GórnDworz* Ov, Z5V; *Strzeż wilká wyłzćeká z lálu KochSob* 60. [Ogólem 6 r.].

bibl. Otho ilic ogień/ nawięćłzy lás wypali? Leop Iac 3/5; *Oto málutki ogień/ á iáko wielki lás zápali? KuczbKat* 335; *BudNT Iac* 3/5; *WujNT Iac* 3/5. [Ogólem 4 r.].

Mniema iż iuz fkorę niefie Choćia niedzwiedz będzie wlefię *RejRozpr* Ev; *HistLan* F; *to iuz ná to ták bełpiecznie pijemy iáko ná Niedzwiedzá fkorę/ który iefzeze w lefię krowy łupi.* *RejZwierc* 262v.

Nienáyduie ten ftrzáły wczás/ który ftrzela ná gełty lás. *March*¹ A4 [*idem*] *March*³ V3v.

Iż pies łzczeka a wiatr niefie Rozlećć fie to po lefie *RejJóz* C7v; Potymby z koniem pierchnął: gónże wiatr po lešie *WyprPl* A2v.

Noctuas Athenas scilicet portare, vel mittere, proverb. Drwá do lálá wozić/ To yeft gdzie czego dofić tám to slác. *Mącz* 248d; *KlonFlis* E2v.

Ieden wedrwá a drugi włás Snác mi rychley ták z biezy čás. *RejKup* x5v.

Przełtań łotrze ná máły čás/ Poydác te twe zwyczáie w lás. *RejZwierc* [233].

áz ci on [*Piotr*] miałto tego coby fie vniżyć był miał/ to dáley w lás *CzechRozm* 236v.

Włásnie iáko Ruś mowi: ieden idzie k lefu/ Y ręczniká nie rzeżąc: drugi czeńze k biefu. *KlonWor* 68.

Zwroty: peryfr. »do lasa mieć posła« = *uciekać* (1): S pirwotkuć fie poštáwi by miał zyeść káždego/ Ale potym do lálá małz poślá pewnego. *RejZwierc* 242v.

»uciec (a. (po)uciekać), (po)skoczyć, pi(e)rzchać, bieżeć, dunąć, lecieć do lasa; uciec (a. (po)uciekać), bieżeć, dunąć, rozpierzchnąć się w las; dorwać się lasa« [szyk zmienny] (8:3:2:1:1:1:6:1:1:1:1): *MiechGlab* 7; *RejRozpr* H2v; *RejWiz* 65v, 99v; *RejFig* Aa6, Bb2; *RejZwierc* 11v, 116, 119v, 129; *BielKron* 72v, 301v, 360v, 372, 441; *HistRzym* 129, 133; thák iż go [*Nabuchodonozora*] Pan ták márnie [karał/ że odłthápiwłzy od rozumu vciekł do lálá *RejZwierc* 48; Abowiem co infzego czynić/ iedno vciekaycie czo rozum macie/ á proftacy do lálá. *RejZwierc* 185v, 115; wilk owcę ná oftátek muśi Porzucić/ á łam gdzie w lás łromotnie vćieczę. *KochOdpr* B; *SkarŻyw* 324; *StryjKron* 477; *BielSjem* 29; *KlonWor* 5, 25.

Wyrażenia: »boginie lasow« = *dryjady* (1): Hamadryades, Nymphae sylvarum, Boginie lálów. *Mącz* 153a.

»ciemny las« = *nemus Murm, BartBydg; silva umbrosa BartBydg; opacum nemus, opaca silva Mącz* [szyk 10:1] (11): *Murm* 20; *Nemus, gay, siłva umbrosa, cyemny lyasz. BartBydg* 97; *RejPs* 42; *Mącz* [18]a, 264c [2 r.]; (*marg*) Wrocił fię do Włoch ná pułzczą. (–) Tám w ciemnym bárzo lefie cháłupkę łobie poštáwił/ y ogrodek ku żywności vczynił *SkarŻyw* 167; *KochPam* 88; *Calep* 215b; *GrabowSet* Iv; *KlonWor* 61.

»las czarny« = *atrum nemus Mącz* [szyk 1:1] (2): *Mącz* [18]d; Láfy czarne y w polách nowo zápułzczone Gáie/ y wy bezludne y nie oládzone Pułzcze/ od Kárytáńfkich gor do pułnocnego Brzegu *KlonŻal* A3v.

»gęsty las« = *opacum nemus, saltus, aspera a. densa a. impedita silva Mącz* [szyk 20:7] (27): *March*¹ A4; *March*³ V3v; *RejPs* 199; *HistAl* K6; Poráżon z wołfkiem Ablálon/ poległo mu ludzi dwádzyeściá tyfiąc/ á łam vciekł w gęłty lás ná Mule. *BielKron* 72v, 365, 399, 433, 459v; Za czałem poginęli ci bożkowie mali/ Mych my fię też po gęłtich lefiech rozłtrzelali. *KochSat* Bv, A2; *Saltus, Dąbrowá/ Chróft/ Gęłty lás. Mącz* 365d, [18]a, 82a, 264c, 294b; *KochPs* 125; *StryjKron* 442 [2 r.]; *KochJez* B2; *WisznTr* 30; *KochPieś* 9; *KochSob* 63; *Calep* 1040a; *GostGosp* 106; *GrabowSet* H4v; *LatHar* 347.

»głuchy las« [szyk 4:1] (5): *RejPs* 142; *LubPs* G4v; *RejWiz* 13; *RejPos* 210; Gdzieś to człowiekowi/ Wolno było ták látác/ iáko gołębiowi: Lećiałbych conadáléy miedzy głuché láfy *KochPs* 80.

»puste lasy; pustynia lasow« [szyk 7:1] (7:1): *LibMal* 1544/84v; *KochMon* 20; Ná pány wzgárdá przyłzłá/ że fye kryć muśieli/ A z pułtych lálów wyźrzéc nie śmieli. *KochPs* 166; w dálekich á głębokich pułtyniach lálów dla łpokoyney chwały Chriřtułowej wiele Chrzefćian miełzkáło

StryjKron 150; *KochFr* 85; *KochPieś* 19; A ia/ bych ieno o tobie niewiedział/ Y w pułtych leśiéch lam rad będe śiedział. *KochFrag* 28; *LatHar* 347.

»Szeregi: »lasy, (i, także) błota« [szyk 4:1] (5): á lud kmieczy z dziecmi y z bydłem po lefiech y po błothach [*in paludes et sylvas*] fie pokryli. *MiechGlab* 8; *BielKron* 399; *KochJez* B2; *GórnRozm* L4v; *SmrzRyt* C3. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.].

»bor, (i, albo, bądź) las« [szyk 5:4] (9): *FalZioł* IV 45b; *ZapWar* 1551 nr 2684 [2 r.]; *UstPraw* E4v; *Mącz* 81b; *StryjKron* 652; A między bóry/ y pułtými láfy/ Sam ieden lata po łwe wzyftkie czáfy *KochPieś* 19; *PudłFr* 41; *GostGosp* 12. [Ponadto w połączeniach szeregowych 11 r.].

»lasy i dąbrowy« [szyk 1:1] (2): ktory Krok wzyftkim rofkazał áby byli łworni á gołpódárni/ ták iż zá iego czáfu wiele láfow y dąbrow wykopáli/ wfi y zamkow nábudowáli. *BielKron* 318v; *Mącz* 365d. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.].

»tak w domu jako i w lesie« = *wszędzie* (1): A ten łyfyzy/ wydzy/ wfedzie Gdie kolwiek kto wolać będzie. A ku niemu łercze wzniefie Tak wdomu iako y wlefie. *RejKup* k3v.

»lasy, (i) drzewa« (2): Láfy thez y drzewá [*silvae et omne lignum*] podawájące wdzięczną wonność/ ná rofkazanie Boze záłłonią ćieniem Twym Izráelá. *BibRadz Bar* 5/8; *Mącz* 495c. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.].

»las, (i, albo, a) gaj« = *silva et gaius; silva et nemus* *JanStat* [szyk 13:4] (17): kadym przshedl rzeką nrową przez lasszy ygaye od granycze proszkowskyey alesz do granycz moszenskich *ZapWar* 1532 nr 2403, 1529 nr 2430; *FalZioł* I 154c; *GroicPorz* ii3v; *Mącz* 245b [2 r.]; *RejZwierc* 238v; *Calag* 555a; *GórnTroas* 17; *SarnStat* 64, 471, 655, 668 [2 r.], 1090, 1243; Wáńczołem gáie y niezmierne giná/ Láfy perzyná. *KlonFlis* C4. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.].

»(tak) gory (a. pagorki), (i, albo, ani, jako) lasy« = *montes, (et) silva* *PolAnt, Modrz* [szyk 11:9] (20): *MiechGlab* 23, 61, [88]; *BielKron* 8, 90, 243v, 280, 291v; *KochSat* Bv; *RejPos* 327; *BudBib Ios* 17/18; *ModrzBaz* 143; Iáko ftráľzliwy ogiėń/ iáko požar/ ktory Gęłté láfy pułtołzy/ y odziane góry. *KochPs* 125, 75; *SkarŻyw* 473, 487; *StryjKron* 757; WYłokie góry y odziane láfy/ Iáko rad ná was pátrze *KochFr* 90, 90; *ArtKanc* 13. [Ponadto w Połączeniach szeregowych 23 r.].

»jeziora (a. jezierzyska), (i, a, albo, także) lasy« [szyk 4:2] (6): Przeto Loktek nigdy w domu nie łypiał/ iedno w lefiech áłbo miedzy ieziory. *BielKron* 368v, 406, 433; *BielSpr* 19v; Bo nas oto walká ogárnęłá/ y wprzod y wwtył [!]/ á wody Iordañłkie y łtąd y z owąd/ także iezierzylká y láfy [*et palus et sylva*]/ że więc niemáľz kędy vćiec. *BudBib* 1.Mach 9/45; *StryjKron* 642. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.].

»lasy albo łowiska« (1): PRzydzie źimá ázalf máła rołkoľz kto ma láfy áłbo łowilká z rozmáitym fie źwirzem nágonić *RejZwierc* 111. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»pola, (i, albo, a) lasy« [szyk 7:1] (8): ale iakoby bydło po polach mieľzkaiaći y po lefiech [*campos et sylvas*], żadnego miałta ani wfi [*Tatarzy Przekopscy*] nie maia. *MiechGlab* 74, *4, 5; *RejPs* 199; *UstPraw* B2; *Strum* C4v; *KochPs* 145; *GrabowSet* X. [Ponadto w połączeniach szeregowych 12 r.; w przeciwstawieniu 1 r.].

»lasy, (a) pustynie« (2): [Zenobija] chcąc zachować czyfłość fwoię do śmierci/ w lefiech á puftyniach miefzkáá/ chroniąc fie z ludźmi obcowánia. *BielKron* 153v, 406v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»puszcza, (i, a, abo) las« [szyk 4:1] (5): *RejPos* 210; *ModrzBaz* 31; *ZapKościer* 1582/33; O mój fynu/ [...] Gdzie tá pułcza/ gdzie ten lás/ coby cie záflónił? *GórnTroas* 37; *GrabowSet* V v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.].

»lasy i role« (1): zburzyło fie poľpolftwo ná fláchtę y Pány/ iż im odięli wolność w lefiech y w rolách/ dla czego przyfzło do zbroie. *BielKron* 234. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.].

»rzeki, lasy« (1): Rzeki/ láfy wżędy wielkie á pożyteczne *BielKron* 293. [Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.].

»lasy i skały« (2): *KochPam* 88; Zayźrzę wam gęté láfy y wyfokie fkały/ Ze przedemną będziecie taką roľkolfz miáły *KochPieś* 9. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.].

»lasy i starzyny« (3): á tak Mendog z Litwą/ á Swárno z Rufią [...] przez láfły y ftárzyny wtárgnęli milczkiem do Mázowíza *StryjKron* 335, 390, 442. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»lasy, (albo) wody« [szyk 2:1] (3): *MiechGlab* *5; *RejWiz* 93v; A iefli nie ma láfow álbo wod wielkich/ ázaż też zła fárnká álbo wilczek s fiathkámí go polzukawfzy *RejZwierc* 111. [Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.].

»las albo zapust« [szyk 2:2] (4): kto máiąc lás álbo zapuľt [syľvam vel mericam *JanStat* 1109] od fiebie dáleko/ wieprze fwoie álbo śwínie przez dziedźinę innégo/ która iefł w pośrzodku y w fááiedztwie/ chćiałby gnác do tegóz láfu *SarnStat* 670, 671 [3 r.]. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

Wyrażenia przyimkowe = leśny (o zwierzętach i roślinach) [w niektórych przykładach trudno rozstrzygnąć czy wyrażenie przyimkowe ma funkcję przydawki czy okolicznika miejsca] (24): »z lasa« (9): *WróbŻółt* cc2; boy fye áby cie nieziaďł wilk z láfá/ gdy włámopás łam chodźiľz bes łtrozá. *OrzRozm* H3; *PowodPr* 35.

~ W porównaniach (6): *RejJóz* H3v; *RejKup* v6; *RejWiz* 26v; Yvyzrzałem/ á ono iákoby Lew záiuľfony z láfu ryczący *Leop* 4.*Esdr* 11/37; *RejZwierc* 59v; ktorzy fie wyrwą iáko dzicy wieprzowie z láfá [ut apri de silva] *BibRadz* 4.*Esdr* 15/30. ~

»w lesie« (15): *WróbŻółt* Q4v; *RejWiz* 5v, 52v; *RejZwierc* 105v; *BibRadz* Ez 15/2; *RejZwierc* [213]v, 217; Wfzytkie zwierzętá polne przydzcie ieść wfzytkie zwierzętá wlefię [fera in silva]. *BudBib* Is 56/9; *GrabowSet* H.

~ W porównaniach (6): A drudzy márníe wyiá iáko w lefie wilcy. *RejWiz* 67, 38, 60v; *RejZwierc* 144v, [233]; *BudBib* I 374b marg.

Szereg: »w lesie abo w polu« (1): Ty Cerkwi Izráelfka nie daľz fie vhamowác wnáuće áni przeľtrzegániu/ poczynaľz co chcefz iáko zwierzę w lefię ábo w polu *BudBib* I 374b marg. ~

W przén (7) : *RejRozpr* F3v; Podrąbiá lás iego/ mowi Pan: ábowiem im licźby niemaľz/ bo ich mnoľstwo wiefćfze niż fzárańczyey/ y licźby im nie będzie. *BibRadz* Ier 46/23; A coź to była zá pociechá/ fkoro máło podroľfzy fzedł do láfá/ nie vkazał fie iáwníe ná fwiát *RejPos* 320v; Sprochniáły

pień podśieczony/ pátrż iáko zá czáfem/ Ofadza fię nowym láfem. Z ciááá matki pobutwiáley młódz
wynika nowa/ Nádzieiá drzewá gotowa. *KlonŻal* C2v; *WyprPl* B2v.

a) *W zagadce* (2) : Odpowiedział Apollon. Corká láfu krafne⁸⁰/ ieft łódz z drzewá wielkiego
HistRzym 24, 24.

Przen (41) :

a) *Świat ze wszystkimi niebezpieczeństwami grożącymi człowiekowi i jego duszy* (26) : *RejRozpr* D;
iż w tym márnym lefie nie naydziełz iedno wilki/ niedźwiedzie/ á lwy: ktorzy chodząc rozdzyeriáá
páłzczekei fwoie/ á niłzczá to ftadko Páńłkie *RejPos* 168v, 167v, 211v, 275v, 327.

W charakterystycznych połączeniach: błędny (obłądliwy) las (3), *marny* (3), *świata (tego)* (11);
obłądliwość lasa; (za)błądzić w lesie (3); *wybłądzić się z lasu*.

Wyrażenia: »ciemny las (świata tego), ciemność lasu« (2:1): Czemu mu [*pasterzowi swemu*]
zádawáłz tę pracą/ iż fie muśi wráćáć zá tobą/ á łzukáć cie po tych ciemnołciach márnego láfu thego?
RejPos 168v, 168v, 323v.

»głęboki las« (2): *RejWiz* 129v; Aby káždy rozmyłáł ná łwe powołánie/ A pomniáł káždy pilnie
ná łwe przyłzłe czáfy/ By fie potyrn nie zátłukł gdzie w głębokie láfy. *RejZwierc* [272].

»głuchy las (świata tego)« (17): *RejJóz* E4; *RejKup* q5v, ł2; O nędzna owieczko á nędzny
człowiecze/ czemu ná tho nie pomniłz/ po iákim głuchym lefie tu chodzilz w tym mizernym żywocie
zá tym łwięty m páłterzem łwoim? *RejPos* 168v, 52v, 167v, 168v [3 r.], 169, 196 (12); *RejZwierc*
137v, 138v.

Szereg:»lasy a rozboje« (1): Y przez iákie głuche láfy á frogie rozboie łwiátá tego tą drogą fie
pułzczámy *RejZwierc* 137v.

b) *Zawiłość, niejasność* (5) :

W przeciwstawieniu: »doma ... w lesie« (1): Lepiey fie domá ofędzić Niż wtym głuchym lefie
błędzić Bo záż iedno ten łwiat rządzí Ktory zá pięć grołsy łádzi *RejRozpr* F2v.

Wyrażenia: »gęsty las« [*w tym: czego* (3)] (4): iákoby fię ty kołá gdzie dáłeko w gęłty łás
nieprzyłtoynei niepobożnołci nie zábiegáły. *CzechEp* 4; áby obaczyć mógl w iáko gęłty łás
niezłiczoných błędow niezgodliwych włáłł *CzechEp* 183, 138, 148.

»głuchy las« = *o prawie* (1): *RejRozpr* F2v cf *W przeciwstawieniu*.

c) *To, co rośnie w lesie; rośliny i owoce jako źródło pożywienia oraz drzewo jako materiał* (3) : żywiá
fie łáfem/ ribami/ á zwierzyná, tylko wodę pijác á w kozuchách chodząc *MiechGlab* 62; *KochSat* C;
Támże też rzeczká co niá płáwiá láfy/ Po włzytkie czáfy. *KlonFlis* G3.

d) *Niebezpieczeństwo* (6) : MAluiá go łlepego/ on chromeo niełie/ Izeby gđzye obádwą/ nie
zginęli w lefie *RejZwierc* 115.

W połączeniu szeregowym (1): Iáko on ná ł probowáł przez nyemáłe czáfy/ Wiodác ná ł w ogień
w wodę y w rozłicłne láfy *LubPs* P3v.

Zwroty: »zajecháć w las« = *zabłądzić* (1): Bowiem myłł bez rozumu iáko łódz ná wodzye/ [...] Albo gđy
łecowego mocno nie náwiedzyełz/ Pewnieć gđzye koło złámáć/ pewnie w łás záiędzyełz.
RejWiz 29v.

»w las (za)wieść« [szyk zmienny] (4): *LubPs* P3v; Nie dufay rádzę nikt prawie Fortunie/ Zawiódźy cie w lás ni wzwiész kiedyc dunie. *RejZwierc* 229v, B4, 216v.

e) *Wielką ilość* (1) : Lás gęłty zá nimi Drzew wyłokich á wśyftko z wierzchy koląciami. *KochJez* A4.

a. *Jako miejsce i przedmiot kultu pogańskiego u ludów starożytnego Wschodu, u starożytnych Greków i na Litwie; lucus Vulg, Mącz, Calep; nemus, silva Miech* (24) : takież y łalfi rycersthwu łwemu kazał [*Jagiello*] porębać kthore Zmodz w wielkiey czci miała, iako domy Bołkie y to czo w tich łefiech było, iako ptaki, zwierzęta, robaki za świętą rzecz mieli nie łmieiącz żadney rzeczy tykać czo kolwiek by tam weszło *MiechGlab* [89], **2v, [90]; *BielKron* 24v, 50, 382; *Lucus*, Piękny á wesoły lás. Też poświęcony á przywałzczony lás któremu Bogu ku czci. *Mącz* 198c; *WujJud* B2v.

W połączeniach szeregowych (8): *Leop* 2.Par 14/3; Władziłław kazał ich [*Litwinów*] kościoły błędliwe popalić/ łáfy poliekąć/ węże pobić/ ogień święty niezgáłzony zálać *BielKron* 382, 44, 344v, 382; *WujJudConf* 9v; Záčzym y gorom/ y łáfom/ y innemu łtworzeniu/ cześć Bołką dáiecie. *SkarŻyw* 76; *StryjKron* 542.

W charakterystycznych połączeniach: las chwalony, poświęcony (2); *las bogom poświęcić, chwalić* (2), *niszczyć, popsować, porębać ((wy)rąbać)* (3), *posiekać (posiec, wysiec)* (4), *(po)wycinać* (2), *wypalić; lasom cześć dawać*.

Wyrażenia: »las bałwański« = *lucus Vulg* [szyk 1:1] (2): Y poczynili łobie łlupy/ y łáfy Bálwánłkie ná káždym wyłokim pagorku [*statuas et lucos in ornni colle*]/ y pod wśłelkim drzewem gáłęźłftym *Leop* 4.Reg 17/10, 2.Par 14/3.

»ciemny las« = *lucus BartBydg, Calep* [szyk 2:1] (3): *BartBydg* 84; wźákże Gedimin nád to Lás łciemny Bogom poświęcił *StryjKron* 400; *Calep* 615b.

»las święty« (2): *MiechGlab* [90]; Bálwany ich/ Łáłfy łwięte/ Węże y inłze zabobony Pogánłkie [...] [*na Żmudzi*] wyłekli/ y popłwáli *StryjKron* 542.

Szeregi: »lasy a gaje« (1): Ołtarze ich rozmiécie/ słupy połámćie/ łáfy á gáie ich wypalcie [*lucos igne comburite*] Bálwany zdruzgócćie: á imioná ich wyładzćie z onych mieć. *Leop Deut* 12/3.

»gory, lasy« (1): bo łobie nádzyáláli ołtarzow po gorach po łefiech bogini Cybele *BielKron* 83. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

W przen (1) :

Szereg: »puszcza i las« (1): Ten tedy nayduk táki [*Turczyn = naród turecki*]/ co łie niewięm z iákich pułcz/ y z bálwochwálłkich łáłów wyrwał *OrzJan* 26.

b. *Jako miejsce ucieczki, a także ogólnie bliżej niesprecyzowana odległość lub czas, daleko, nie wiadomo gdzie i kiedy* (37) : Iadą [goście] chocia ich nieprołłá Y pan ich czáłem nieczeka Co nadáley precz wćieka Niedba by mu odeczćili By go iedno włás pułćili *RejRozpr* H4v; A thocziem nagorłá do was Gdy nalepey tedy wywłas. *RejKup* k5v; Y przywiodł [*anioł*] go [*młodzieńca*] ná łkálę gdzye pułtelnik łiedzyał/ [...] Zepchnął go z oney łkály áż łie w kęfy łpádał/ A on teź záłię drugi bárzo k łáfu łkłádał. *RejWiz* 131v.

[*Przysłowie:* gdyż thrudno ma woz dobrze iść/ kiedy ieden łtháry woł ciágnie dobrze łáłá/ á drugi młody do łáłá *GilPos* 127 (*Linde*).]

Zwroty: »by(wa)ć w lesie« = *by(wa)ć w kłopotcie, w złej sytuacji, być zagubionym, pokonanym* [szyk zmienny] (10): Czo kto zafluzył to nieflie Slym być yzodpufty wlefyze. *RejKup* k5v, h4, aa7v; *RejWiz* 79; *RejZwierc* 56, 101v, 117v; *RejZwiercPodw* 183v; ZA nicby dziś tve ftrzały ftały Herkulefie/ By go vyrzał y z nimi byłby prętko w lefie. *PapPan* V4, G3.

»(by(wa)ć) w lesie« (6): *RejKup* x6v; Pierwey drugich połági/ iuz będą gdzieś w lefie/ Niżli páníą małżonkę do domu przynieflie *BielSat* D4 [*idem BielRozm*]; *RejZwierc* 89v; Gdyż ná ten czas gdy fie bić gdzieś bywacie w lefie. *PapPan* B4; *BielRozm* 30; wAuguscie ieszcze potomek był w Lesie y nie wiem iaki miał bydz aiuz oiego opatrzeniu obiecaliácie concludowac. *ActReg* 23.

»(by(wa)ć) w lesie« = *by(wa)ć zapomnianym* (4): *RejJóz* K5; Wiedząc iż kážda hárdóść nic mu nie przynieflie/ Iedno gęby wznóflzenie á rozum gdzieś w lefie. *BielKom* F5; Cząpkę tylko z głowy wznieflie/ A ferce będziey gdzieś w lefie *BielKom* G3; *RejZwierc* 241.

»być w lesie« = *być swawolnym* (1): Lecż go nie ledáiaako/ młoda myfl vnieflie/ Bo ma ná nią wędzidło/ iż iey nie być w lefie. *RejZwierc* 57v.

»być w lesie« = *nie mieć racji* (1): Lecżci prawdá nienawiść v niektorych nieflie/ Wżdy ty o to nic nie dbałz/ być tym przedfię w lefie. *RejZwierc* 266.

»do lasa dunąć, myć; bieżeć, uciec (a. uciekać) w las« [szyk zmienny] (4:1;1:2): O yakys tho był fmiały mąs Czo przed zatkem biezi włas *RejKup* n8; Dwornik ofátetek zmłócił y do lálá dunął/ A klucznik drugą dzyurą zá nim fie wyflunął. *RejWiz* 12v, 13; *RejFig* Bb6, Dd6v; Lecż lepyey w tym nierządzye/ Ípołu poczekaemy/ Aż nas wżytki podfkubą/ toż w lás vciekaymy. *RejZwierc* 104v; *RejZwierc* 242v; *BielSen* 10.

»do lasa się pytać« = *uciekać* (2): Gdyć fie przydzye od mieyfća do mieyfća pomykác/ A czáfem y do lálá mußífz fie więc pytać. *RejWiz* 93v, 92.

Szeregi: »lasy i bory« (1): y dowiódłes tego/ piérwéy w Chimerze/ któraś Fráncífka Sztánkára Arcykácérzá z Przemyfkiéy Ziemie/ ná láfy y ná bory do Zochowá precz wygnał *OrzQuin* Ev.

»gory, lasy« (1): Wołaiąc biádá/ biádá/ iuz przyfzły te czáfy/ Muším przed Antychryftem/ vćiec w gory láfy. *BielSen* 10.

Wyrażenie przyimkowe: »w lesie« = *dáleko, nie wiadomo gdzie* (1): Iuz drudzy potomkowie dawno dyfżą w lefie. Teftáment leży zdarty prochem przypadł w kácie *RejWiz* 58v.

c. *Gałęzie drzew pozorujące las* (3) : Gálęzi nárábawfzy/ lás vcżynić dálá/ Co przed nią ludzie niefli/ bydłá tám nágnálá. *RejZwierc* 45; *RejZwierc* 163v [2 r.].

2. *n-loc* (29) :

a. *Miejscowości* (10) :

Zestawienia: »Carenski Las« (2): Carensky Lyefz d. Poznan yeden grofch y Sto Tholp soli *MetrKor* 59/277, 57/117v.

»Czarny Las« (1): Sobótkę/ iáko czas niešie/ Zápalono w czarnym lešie. *KochSob* 55. [*Ponadto Czarnolas* 5 r.].

»Czarny Las« (3): *BielKron* 417, 417V; Potym ná fchodzie Nouembrá/ Tátarowie ktorzy z Mofkwy wyciągnawfzy/ położyli fie byli v czarnego lálfu *StryjKron* 752.

»Pośredni Las« (1): Inutrium locus Germaniae in Vindelicia prope Augustam, Po niemiecku zową Mittenwald/ Pośredni las. *Mącz* 174a.

»Suchy Las« (3): Sthymze marczinem pyerziną włuchym lyefzye panu Comorſkyemv vkradli *LibMal* 1546/117v, 1544/93, 93v.

b. Nazwy gór (19) :

Zestawienia:»Czarny Las« = *Hercinia Silva Murm*, *BartBydg*, *Mącz*; *Ercinia Silva*, *Marciana Silva Mącz*; *Hercinia Calep* [szyk 11:2] (13): *Murm* 20; *BartBydg* 67b; Dunay wychodzi z Szwabſkiej ziemie z czarne^{so} lądu *BielKron* 281v, 202, 283v, 286, 288, 288v, 289; *Mącz* 107c, 155a, 209c; *Calep* 478b.

»Las Czarny« = *Czeski Las* (1): Czechy dzielą gory od Niemiec/ takież las czarny iako przyrodzony mur ze wżąd okrążony *BielKron* 291v.

»Czeski, Czeskiej Ziemie Las« = *Gabreta Silva Mącz* [szyk 2:1] (2:1): gdzie cztherzy rzeki w Dunay wchodzą/ idą wżytki z lądu Czeſkiej ziemie/ iako Dunay idzie z lądu czarnego. *BielKron* 288v, 289; *Gabreta sylva*, *Herciniae pars*, *Czeski las*. *Mącz* 141d.

»Las Ottonow« (1): Tá wżytka włość [Województwo Reńskie] więcey ma gor/ fkał/ á lądow/ bo iefł wielka część Herciniey y lądu/ álbo czarnego lądu/ ktory zową las Ottonow. *BielKron* 288.

Szereg: »Hercynija i las« (1): *BielKron* 288 cf »Las Ottonow«.

3. *n-pers* (4) : ktorifz to napisany Lias kupil od niego dom ze wszitkimi grunthowemi przypadki *ZapKościer* 1581/21, 1583/41v.

Zestawienie (2): ftalo się dopłacenie domu od Vtciwego Iakuba Liafa Miefczanina wKościierzynie, Opatrznemu Irzemu Piefzkowi zdąbrowki *ZapKościer* 1581/21, 1581/21.

Synonimy: 1. *bor*, *gaj*, *puszcza*, *zapust*.

Cf **LAMILAS**